

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 140

На 22.11.2022 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет, Сдружение „Демокрация и законност“;

Надежда Гологанова – заместник-председател на Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Ива Лазарова – заместник-председател на Обществения съвет, Институт за развитие на публичната среда;

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Плевен;

Даниел Стоянов – Асоциация за реинтеграция на осъдени лица;

Денислав Генчев – Сдружение „България на гражданите“;

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация;

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества.

Заседанието бе открито в 17 часа и 15 минути и председателствано от госпожа Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет към Централната избирателна комисия.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Уважаеми колеги, откривам днешното редовно заседание на Обществения съвет към Централната избирателна комисия.

Имаме кворум.

Д н е в е н р е д:

1. Обсъждане на становище на Обществения съвет към ЦИК по отношение приетите на второ четене в Правна комисия промени в Изборния кодекс.

2. Разни.

Колеги, отварям дискусиата. Изпратила съм проект за становище, което отразява коментари, които в голямата си част сме казвали в предишни предходни становища. Събрани са и част от нашите изказвания по медиите досега. Разбира се отворени сме към дискусиа. Кажете си вашето мнение. Харесва ли ви, какво да добавим, какво да редуцираме. Трябва ли да пишем становище сега. Ако считате, че сега не е момента и можем да го отложим. Думата е ваша. Заповядайте.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: На мен текста ми харесва. Верен е. Дали ще го изпратим сега или по-късно, това зависи от медийната среда и точния момент. Аз съм за. Искам преди това да преработите първото изречение. Там има „на инат“. На първото изречение не му е там мястото. Ние сме сериозни хора, сериозна организация и не се подаваме на емоции, за да изпадаме в този стил.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Как ви звучи – Общественият съвет би желал да припомни.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да, добре. Зависи кой е адресата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Лично моето мнение е, че това трябва да бъде изпратено до Народното събрание, до законодателя, до народните представители и до партиите в Парламента, с копие до ЦИК и до медиите. Визирам в момента и всички сили декларираха, че се обсъжда проекта на Изборния кодекс, както е гласуван на второ четене в Правна комисия и ще бъде вкаран в пленарната зала, защото такъв е Правилника на Народното събрание. Затова е редно по този начин становището да стигне до тях. Това е мотива ми.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: По отношение на видеонаблюдението и видеозаснемането аз имам друго мнение. За мен нито видеонаблюдението нито видеозаснемането имат някаква доказателствена стойност. И те доказаха, че не служат, а са само за превентивна дейност. В Азербайджан във всяка една секция има камера свободен достъп, но там нищо не става. Там виждаш какво правят, гледаш ги, но не можеш да реагираш. Дори и да напишеш сигнал, минало и заминало. По това видеонаблюдение и видеозаснемане нямам абсолютно никакви положителни предпочитания.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако има видеознемане и видя някакво нарушение и сигнализирам за някоя секция, това може ли да служи не за доказателство, а като улика и да послужи за аргумент после да отворят чувалите в тази секция за съда да реши.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Съдът никога няма да отвори въз основа на видеозапис. Видеозаписите не са доказателствено средство. Те трябва да са по специален ред, по специален закон по Наказателно процесуалния кодекс и тогава евентуално може да се приеме. Това е същото когато БНТ с камерите си в Арена „Армеец“ предаваше. И виждаш нещо, как го виждаш, какво виждаш. Може да е превантивна дейност видеонаблюдението и видеозаснемането.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Дали не може да вземем повод от това, че Централната избирателна комисия има видеоизлъчване на заседанията си.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това е различно. Видеоизлъчване на заседание е едно. В РИК и ОИК излъчване на заседание също го има, но доказателствената стойност не е заседанието, а протокола и решението от заседанието.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Поне е превенция.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да, може каквото искат да правят, видеонаблюдение, видеозаснемане, но това има превантивен ефект, но няма абсолютно никаква доказателствена стойност. Това се опитвам да кажа. От такава мярка ефект няма.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В такъв случай дали да имаме такъв раздел в становището?

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ние в становището казваме какво сме мислили и какво сме правили. Аз в момента изразявам лично мое мнение като наблюдател и като практик и член в изборна администрация.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз исках да ви предложа това становище да го гледаме по раздели. След като отидохме да видим видеонаблюдението, там имаме някакви аргументи за и против, но нямаме какво предлагаме или дали в крайна сметка сме за или против. Не се разбира според мен.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ако говорим за видеонаблюдението и видеозаснемането, имаше две различни хипотези. Едната беше наблюдатели, участници в изборния процес да снима през телефона и да го излъчи през телефона.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това беше миналия път.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това бяха две неща. Имаше две отделни решения, ние гледахме кое може, кое не може. И накрая нищо конкретно не излезе. Това си спомням.

Ние в това становище припомняме какво сме правили. Аз мисля, че ако ще се обединим около документ какво те предлагат и ние срещу тях и по този повод да правим нещо, това е друго. Ако греша поправете ме.

ИВА ЛАЗАРОВА: Понеже според мен не можем да се обединим против това за или против видеонаблюдението сме ние като организации, ако искате може да отпадне изобщо цялото, защото Даниел Стоянов е прав. Ако пишем за видеонаблюдението, защо не пишем за увеличения състав на ЦИК. Ние не покриваме всички предложения, които се въвеждат. Това за видеонаблюдението го вмъкнах, докато си говорихме за този текст, така че нямам никакви претенции. Ние като организация сме против по много причини, но нямаме никаква претенция да остане или не. По скоро ми звучи адекватно да отпадне, защото и по между си няма да се разберем.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние по машинното гласуване нямаме единно становище, което не ни пречи да приемем някои препоръки около, които сме се обединили. Мисля, че текста за машинното гласуване е написан така, че да отрази консенсуса, който имаме като Обществен съвет.

ИВА ЛАЗАРОВА: Права си. Когато изпратих този текст за видеонаблюдението, на мен ми се струваше, че макар и нерафиниран като изказ е добре посочвайки, че има сериозни празноти и законодателят вече да си мисли, иска ли да ги изправи, иска ли да се откаже от този текст и прочее, без да се вменява за или против видеонаблюдението.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Важно е от каква позиция изхождаме. Ако сме за нещо, нека да видим дали има добра международна практика. Доколко знам в момента, единствено авторитарните държави като Азербайджан и Русия имат видеозаснемане или видеонаблюдение. И лично за мен даването на допълнителна гаранция като втори, трети очи, това означава, че има някакъв съществен дефицит в изборния процес.

ИВА ЛАЗАРОВА: Точно така е. Всички международни организации го отричат като добра практика, въпреки доброто намерение обясняващо, че ние искаме да направим по-прозрачен и честен изборния процес.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ако имаме становище, аз съм против видеонаблюдение и видеозаснемане.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако прочетем внимателно текста на това, което е пред нас като становище, ще видим, че в това становище излиза, че видеонаблюдението и видеозаснемането по скоро не се препоръчва. Защото първите две изречения казват два аргумента за, които след това се оборват от следващите четири абзаца.

ИВА ЛАЗАРОВА: Такава беше идеята.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Така съм го структурирала.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз го харесах текста за видеонаблюдението. Става въпрос дали тук ще излизаме единно или не. Точно другите, които ти трябва за да направиш по-съществен принос ги няма.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: На мен ми беше малко неясен този текст за видеонаблюдението, в смисъл видях аргументи за, видях против и не видях заключение, какво казваме или предлагаме. Липсва заключение.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ние предупреждаваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние не сме законодатели. Ние си казваме становището на нашите организации. Нали има аргументи за и аргументи против.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Има ли някаква идея по време на обсъждането представители на наши организации и от Обществения съвет да присъстват.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз мисля, че ако по някакъв начин се допусне граждански лица извън депутатите, да участват в пленарна зала, ще бъде добре, а не да стоим в кулоарите.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: В пленарна зала няма да те допуснат, но поне в кулоарите. За мен това е добро като PR ефект. Да се покаже, че сме там.

ИВА ЛАЗАРОВА: Трябва да се поиска пропуск чрез някой за влизане в пленарна зала.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Чрез парламентарно представена група.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: На мен това ми звучи като добър PR ефект.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Даниел искаш ли да дойдеш в пленарна зала.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Не мога.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колкото повече хора се съберем да обсъждам, толкова по-добре. Като цяло гласуваш ли за текста на това становище?

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз гласувам да го изпратим с промените на въвеждащото изречение. Предлагам да спрем да мислим кое какво означава, дали е за или е против, дали покриваме всичко и дали не покриваме всичко. Текстът за мен е този. Ние сме работили през годините това и го напомняме. Ако искаме и решим да направим нещо по конкретните изменения в момента, това вече е друго.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз лично когато работих върху текста на становището останах с впечатлението, че трябва да стане по-голям документ. Това е все още законопроект. Гласуван е в пленарна зала и не знам още колко от текстовете ще останат на второ четене в окончателния текст на Изборния кодекс. Затова написах тези точки от становището, които да покрият все пак основните най-щекотливите моменти, които се дискутират в публичното пространство. От тук нататък, ако се приемат промените в Изборния кодекс и съответно влезнат в сила след обнародване в Държавен вестник, съм сигурна, че като Обществен съвет или съюзна организация ще напишем детайлно становище по всичко

това, след като се гласува окончателно. Но мисля, че това покрива една голяма част от основните неща по измененията на Изборния кодекс.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: На първо четене ли е в пленарна зала?

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: На първо четене е приет законопроекта на БСП на три странички. Това го направиха веднага без да има обществено обсъждане.

ДАНИЛЕ СТОЯНОВ: Това е в нарушение на процедурата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Те са в нарушение на процедурата, но това е факт.

ИВА ЛАЗАРОВА: По миналата седмица, ако се върнем назад във времето.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Де факто се гласуваха три страници промени в Изборния кодекс.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: И сега сме в процедура между първо и второ четене. И тази комисия ги разгледа и направи това заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: И след приет на първо четене законопроект в 17.30 часа се депозираха осем други законопроекта, които след няколко часа се вкараха на заседание в Правна комисия.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Те са за Венецианската комисия как се променя изборното законодателство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Надя може да каже колко члена са предложени да се променят между първо и второ четене. Това са над 100 члена.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Българските избори в момента са най-скъпите, най-енергоемките и най-неекологичните в света. Защото ние имаме машини, за които се дадоха 60 милиона лева. Принтираме бюлетини, които са в размер на 110 процента, което означава, че хабим хартия, която не е екологична и в същото време хабим и допълнително въглероден двуокис

изразходван в атмосферата, защото тези машини се разхождат с тирове по цялата страна.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Извинявам се, но съм на мероприятие и мога да поема ангажимент, после да добавя нещо по становището. Сега няма да мога да участвам в заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Благодаря, че се включи. Ще се радвам да прочетем някой твой коментар. Преди малко Даниел каза, че приема становището с една корекция на първото изречение.

Колеги, да продължаваме.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: По отношение на становището, аз предлагам, ако решите да го изпратиш и до Президента, дотолкова доколкото правителството е назначено от него и още не е стартирала процедурата за раздаване на мандатите. Хубаво е да се знае. Имайте предвид, че там конституционен съветник е проф. Друмева.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тя беше на едно от обсъжданията в Комисията по електронно управление.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Тя преди доста време беше председател на Обществения съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Много е разумно предложението. Надя съгласна ли си да пишем Президента като адресат.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Други мнения?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само да добавя. Когато пишеш основния адресат, трябва да е Народното събрание, след това Президента, министър-председател и медиите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Министър-председател не сме писали, защото не виждам смисъл. Той няма отношение към законодателния процес. Той е изпълнителна власт.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: И аз мисля, че няма смисъл.

ИВА ЛАЗАРОВА: В момента по тези промени в законодателството, те нямат никакво отношение, само когато станат факт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Следващи становища до министър-председателя при приет закон, който следва да се изпълнява от Министерският съвет.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз започвам да казвам някои редакции. На първата страница накрая, където се говори за онлайн стрийминг платформа, това което е в скобите или да с махне или да са премести някъде в последния раздел, защото не му е тук мястото в уводната част толкова подробно да се обяснява, като всичко друго е изброено само с по две, три думички.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Права си. приемам забележката. Въпросът е да решим, дали да го махнем или да го сложим отдолу.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Трябва да се види дали повечето от тези неща не се поварят в последния раздел.

ИВА ЛАЗАРОВА: Ако остане само видеонаблюдение, от което няма да има архив или последици. Да е нещо съвсем кратко или да е само видеонаблюдение. Видеонаблюдение нищо не казва само по себе си, ако остане само видеонаблюдение.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз мислех видеонаблюдение, което всъщност ще е онлайн стрийминг платформа.

ИВА ЛАЗАРОВА: Мислите ли, че това се разбира. Ние го разбираме, защото сме го чели и гледали, но дали на обикновения читател като напишем, че е онлайн стрийминг платформа нещо ще разбере.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако искаш избери, което е най-важното и вместо онлайн стрийминг платформа да напишем няколко думички от скобите.

ИВА ЛАЗАРОВА: Видеонаблюдение, от което няма да има архив.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Няма да има записи, няма да има архив, няма последици, няма и правила.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Няма да има записи, архив, последици.

ИВА ЛАЗАРОВА: Нито е регулирано с конкретни правила. И всичко останало може да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Надя предложи редакция на едно изречение, което сега ще ви го прочета.

Видеонаблюдение, от което няма да има записи, архив, последици, нито ще е регулирано с конкретни правила.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това, че не е регулирано от конкретни правила, не го знаем от сега. Може да има нещо.

ИВА ЛАЗАРОВА: Така е.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате да стане: Няма никакви правила, които защитават правата на хората. Защото това е факт. Както е гласуван в момента закона на второ четене. Ние имаме текст приет на второ четене от Правна комисия.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз предложих да се махне това в скобите и да отиде в раздела за видеонаблюдението. В самия раздел за видеонаблюдението не сме ли казали това, че няма никакви правила, които да гарантират правата на хората.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Това изречение, което редактираме в момента, само да кажа какъв му е смисъла на първа страница. Тук се казват основите точки от нашето изложение по долу, но те се излагат накратко и се казва така: Приеха се предложения, които не бяха обект на никакъв публичен дебат и доведоха до ограничаване на възможностите на участие на избирателите зад граница. Ние казваме, какви проблеми са възникнали с текстовете, които са гласувани на първо четене. За видеонаблюдението като напишем, нищо не казваме, защо е проблем на въпросното видеонаблюдение.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За всички останали има три реда и за видеонаблюдението има три реда много подробно. Затова предложих да го съкратим. А останалата част, ако я няма в самия раздел за видеонаблюдението да си отиде там. А тук да го съкратим до един, два реда.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ива е пустила една редакция до чата. Видеонаблюдение от което няма да има записи, архив и последици, а липсват и правила, гарантиращи правата на заснеманите.

Продължаваме нататък. Надя беше започнала с нейните коментари.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: По гласуване зад граница.

Първо, този МИР в чужбина, на места го наричаме МИР чужбина, а на места зад граница. Според мен правилото е МИР чужбина и трябва на другите места да го поправим.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Обратното е. Езикът на Кодекса е зад граница, но сме си позволявали заради избягване на повторенията, да използваме и разговорното в чужбина. Не виждам драма в това, че ще има и едното и другото, стига първото споменаване да е вярното, а то е вярното по Кодекса. Наскоро го гледах дали в Кодекса се казва зад граница или в чужбина, но това е вярното, зад граница.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Тогава, ако искате да поправим където пише чужбина.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз не мисля, че е необходимо, защото не пишем ние закон.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: На страница 3, първия абзац за ЦИК по отношение на собствения ѝ айти капацитет, вместо „собствения ѝ“, да стане „нейния“ айти капацитет.

ИВА ЛАЗАРОВА: Има едно повторение. В гласуване зад граница във второто изречение, въпросът не е свързан единствено с изравняването на изборителните права на съгражданите ни по света с тези страни. В скоба, право да гласуват с преференции за издигнатите кандидати, предлагам да

отпадне, защото го има веднага в следващото изречение. Там където партиите имат най-голям остатък, невъзможността да гласуват за конкретни кандидати, само за партийни листи, това и липсата на преференция се повтарят. Това в скобите да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Добре, скобите ги махам.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Бях писал нещо за остатъка, дали да не остане.

ИВА ЛАЗАРОВА: Тук ставаше въпрос на тези избори поне за две места, едното е Кърджали и другото е Търговище.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Въпросът ми е за терминологията, която индиректно насочва към методиката за разпределение на гласовете. Там не съм сигурен, защото не съм гледал скоро тази методика, която е накрая като приложение.

Ако кажем случайното разпределение на техния вот по районите в страната.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: След страната да сложим точка и другото да го изтрием.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Двуеточие.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да махнем там където партиите имат най-голям остатък.

ИВА ЛАЗАРОВА: Ние го знаем и друг ще го разбере.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Махам го това след тирето.

Тук също има едно повторение, невъзможността да гласуват за конкретни кандидати само по партийни листи и след това липсата на възможност.

ИВА ЛАЗАРОВА: То е като не могат да гласуват за конкретни кандидати не излъчват депутати.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате да го направим така. Невъзможността да гласуват за конкретни кандидати, а само за

партийни листи, както и да излъчват депутати, които имат пряко отношение и ангажимент към техните проблеми.

ИВА ЛАЗАРОВА: Те не могат да гласуват за конкретни кандидати.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Нека да бъде, както и да издигат кандидати, а не да излъчват депутати.

ИВА ЛАЗАРОВА: Защо да не могат да издигат? Ако предложат от някоя партия. Няма да е от чужбина. На мен идеята ми е, че невъзможността да гласуват за конкретни кандидати е същото като липсата на възможност да излъчват депутат. Не е същото. Не могат да издигат. Прави сте. Така е.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да избират кандидати, които да имат пряко отношение към техните проблеми. Очевидно това биха били кандидати издигнати от диаспората или не ви се струва ясно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Справката за държавите.

ИВА ЛАЗАРОВА: Избрах само такива, които да са в Европа.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да са адекватни за нашия контекст.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Отиваме на машинно гласуване.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Тук ме притеснява глагола, който използваме, настояваме депутатите, но не можах да намеря друг, който да ми харесва повече.

ИВА ЛАЗАРОВА: Следва депутатите да потърсят съгласие.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Призоваваме харесва ли ви?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Очакваме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Призоваваме може би е по-добре от настояваме.

ИВА ЛАЗАРОВА: Аз нямам проблем, така че както кажете.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Призоваваме.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Ние не се обръщаме към Централната изборителна комисия, обръщаме се към Народното събрание.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Едно принципно нещо. В целия този абзац за машинното гласуване, единственото за което говорим, поне с такова впечатление аз останах, е от финансова гледна точка, че сме похарчили едни пари и това ни е аргумент да ползваме машините.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Не е единствения аргумент. Споменали сме предимствата на електронното съхранение, пренос и обработка на данни. Това е зрънцето. Това е което искаме. Като сме дали толкова много пари, по-ефикасно да използваме тази инвестиция.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Като два отделни аргумента, защото така аз останах с впечатление само за единия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз лично съм за този текст.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: В момента чакаме ли някакво конкретно предложение за редакция, на което сме се спрели.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние в момента сме на текста, без да вземаме страна, да се върне правото на гражданите в секции с повече избиратели, да се избират между двата възможни метода на гласуване, намираме за жалко 13 000 машини да бъдат декласирани. Призоваваме депутатите да потърсят съгласие. Ако искате да махнем инвестиция.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това се поваря няколко пъти и звучи като основен рефрен в абзаца, а всичко останало е между другото.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз нямам такова чувство.

ИВА ЛАЗАРОВА: Аз съм съгласна с този текст.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз не разбирам кое е смущаващото тук.

ИВА ЛАЗАРОВА: Цената да я оставим последна и да я сложим отзад. Казваме първите лайт мотива и казваме в крайна сметка и толкова пари са похарчени, ако прецените. Според мен е добре.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Толкова са парите. Тези числа са взети от доклада на ЦИК.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Нямам против този аргумент. Имам против, че нямаме друг аргумент освен този.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Според мен това не е така. Искаме машините да се използват за електронно съхранение, пренос и обработка на данните.

Настояваме депутатите да потърсят съгласие, което да позволи да се ползват предимствата. Махаме фразата, заради значителната инвестиция. Аз искам да се върнем на предишното изречение. Там имах една бележка по вайбър, с тези с които си писахме разни идеи. Декласиране от устройства за отчитане на вота.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Друг нещо за машинното гласуване има ли?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това което накрая казваме. Краят на абзаца не ми изглежда, че има връзка с двете предложения за концепция.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Всичко е в един общ кюп. Това е дискусиата, която се води в момента. Сегашното положение, което го пише в Кодекса, че данните от флашката са първични, а контролните разписки са за контрола. Това което беше на нощното заседание на Правна комисия беше да се обърнат нещата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Не да се обърнат. Там изобщо нямаше флашки.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да, контролните разписки стават първични.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате да го напишем вместо машинни бюлетини, бюлетини от машинно гласуване. То се повтаря.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това няма да ни помогне.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз не виждам какво казваме в това изречение, защото те самите си знаят какво е било преди и какво е предложено в момента и че трябва да гласуват между двете. Какво се опитваме да кажем с това изречение?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това е предложение за редакция. Аз на един етап бях предложил няколко по разговорни фрази умишлено, от която категория е това за яйцето и кокошката, защото имах чувството, че с такива фрази малко повече привличаме вниманието и на медиите, на които също ще изпратим това становище предполагам. Сега виждам, че тези по разговорни фрази са изчистени. Остава един чисто официален език, ако това е нашето предпочитание.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За нещо, което ще изпращаме до Народното събрание, Президент и други институции, това ни е предпочитанието според мен.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Предлагам да махнем цялото последно изречение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Според мен не трябва да го махаме това изречение. За мен е важно да се повтори в нашето становище, че ние не сме за контролните разписки да са източник на резултати. Това за мен е неприемливо. Трябва да намерим начин да го кажем. Въпреки че ние го казваме в предишното изречение. Електронно съхранение, пренос и обработка на данни, точно това означава. На ниво секционна комисия, защото в РИК вече има електронно съхранение. Доколкото знам РИК предава резултатите към ЦИК като файлове, не само като хартиени протоколи.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Дискове. Това е доста очевидно с махането на флашките, че става дума за пренос на данни от секция към районна комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате да го направим – Предимство на електронното съхранение пренос и обработка на данни на всички етапи на изборния процес.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Добре.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В хартиените секции няма да е на всички етапи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Напротив, там имаме комбинирано гласуване.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да, имаш комбинирано гласуване. Компонента ти е електронна.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз говоря за секциите под 300 души.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Не са въведени машини за обработка на такава информация в момента.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз нямам никакъв проблем с предишното изречение. Имам проблем с последното, където има две предложения, две концепции между които трябва да избират. Това което Цветелина Пенева каза, че е искала да вложи е съвсем друго. Тя е искала да каже, че е важно да остане машинното гласуване във вида, в който е в момента.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Не е искала това да каже. Това, което искаме да кажем, че дори да се мине към втората концепция, при която контролните разписки се именуваат машинни бюлетини, да останат флашките.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да остане формата на контрол с флашките. Това искам да кажа.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това не е написано. С това съм абсолютно съгласна. Ако искаме да кажем, че ако изберат контролните разписки да се броят като бюлетини и при това положение да останат флашките за контрола съм съгласна.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ако искате да го направим така. Предложеното контролните разписки да се именуват машинни бюлетин, но да не са единствен източник на резултат от гласуването.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В такъв случай какво става с началото на това изречение. Предлагаме две концепции.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Предлагам една редакция в чата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Съгласна съм с този текст.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да, съгласна съм.

ИВА ЛАЗАРОВА: Добре.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Хартиеният протокол от секцията, в който ще има и едните и другите данни на хартия, а другото ще са електронен формат, както досега.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз по машинното гласуване нямам повече.

Стефан Манов написа, че може да предложи някои редакции.

Приключваме ли с корекциите колеги?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За последната страница няма ли да говорим?

Този последен абзац, който е сложен тук се отнася за съвсем друга тема, не за видеонаблюдението. Трябва или по някакъв начин визуално да се отдели, ако няма собствено заглавие или да му се сложи заглавие, както на дистанционното електронно гласуване, въпреки че е само един абзац му е сложено заглавие.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Приемам предложение за заглавие.

Други предложения имате ли?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Трябва ли да започваме с Общественият съвет изразява становище. Нали цялото ни е по принцип становище.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Общественият съвет също така изразява становище.

ИВА ЛАЗАРОВА: Ако искате в заключение, Общественият съвет също изразява становище.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз мисля, че е по-добре без в заключение, защото заключението често навява мисли за обобщение или нещо подобно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: В допълнение Общественият съвет изразява становище.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: На мен ми се вижда смислено това предложение на „Демократична България“. Виждам го смислено за преброителни центрове, които дали ще бъдат на ниво няколко комисии в училища, в които се гласува или на ниво РИК, вие как гледате на тази идея с преброителните центрове? Аз не съм чул в Обществения съвет да има дискусия по тази тема и ми е интересно какво е вашето мнение.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: От няколко седмици на различни хора пиша вайбър, имейли и някъде им бях изпратил извадка.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: По тази тема без да се ангажирам да пиша текстове по този въпрос, но може да включим нещо като някакъв абзац, защото наличието на такива преброителни центрове би помогнало доста за отчитането на резултатите на изборите. Това ще ограничи възможностите на секционните комисии да правят дали неволни, дали умишлени грешки, за да може да бъркат протоколите и да променят резултатите.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Така е. Има и много други предимства. Преброителните центрове ще прекъснат връзката между поръчителя на гласове и махалата. Ще видим най-после какви са недействителните бюлетини като истински. Ние с Надя бяхме на общественото обсъждане по покана на „Демократична България“ в Народното събрание и дори аз

предложих тогава да напишем едно становище в подкрепа на тази идея, но две неща ме разколебаха.

Първо, това беше деня преди бурното заседание на парламентарната комисия с махането на Обществения съвет и т.н.

Ако следващите избори са през март, както е много вероятно, заложените в тези законопроекти за преброителни центрове на база 20 000 души избиратели, много трудно ще влезнат толкова бързо, по логистика, персонал и т.н.

Този абзац, който гледаме в момента, да правим тези неща, но малко експериментално. Кодекса от 2011 г., който имаше преброителни центрове каза, да ще правим експеримента в Бобошево, после имаше в Трън на частични кметски избори и т.н. Това е според моето разбиране, това което казва последния параграф на становището.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: На общински избори ОИК на практика може да се яви преброителен център. Секциите да си донесат бюлетините в ОИК и да броят ОИК.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Така е, но искам да видя в един законопроект още доста неща. Искам да видя една фраза, която да намеква поне как ще бъде гарантирана сигурността на кутиите. Защото в момента когато кажат преброителен център, хората започват да пишат по форуми във Фейсбук, ще откраднат кутиите, ще ги подменят бюлетините. Трябва да има една фраза, как ЦИК съвместно с МВР ще си гарантира сигурността на транспорта. Трябва да има една фраза, която на мен като наблюдател да ми дава право, да следя този транспорт и да видя, дали той няма да направи внезапна почивка в някоя местна туристическа хижа.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Преброителният център да е в съответното училище.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това трябва да е място, където има възможност за телевизии, за много наблюдатели. Аз смятам, че това е тема, по която ние

можем да работим и като Обществен съвет. Ако някой ме пита мен, изпратете в командировка в Белгия, за да видите как там функционират преброителните центрове. Броят хартиените бюлетини не в секциите. Събират ги на някакви места, не си спомням дали е едно място за три секции.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Тогава да споменем в становището, ако има съгласие по този въпрос, че бихме подкрепили предложение и според нас трябва да бъдат въведени такива преброителни центрове и после да го развиваме като тема. Да го маркираме.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Преди да отидем на обсъждане в „Демократична България“ гледах архива и го намерих през годините. Да кажем така, че по принцип подкрепяме и нови предложения като гласуване с хартиена бюлетина и оптични скенери и въвеждане на преброителни центрове, но смятаме, че за такива почти непознати неща е необходима дискусия. Малко да се завърти това в последния параграф.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Може да се ползва добра практика от европейски държави с потвърдена демокрация, каквата е Белгия.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Този въпрос е много важен. При една елементарна организация, която с години работи в България, нещата са много объркани от години наред. Така че, ако се съгласите би било добре да го обсъдим този въпрос и да има отделно становище. И без това има много предложения за промяна на Изборния кодекс. Предлагам да го обсъдим в следващи наши събирания или по електронна поща и Денислав намери някаква допълнителна информация, спомена за Белгия. Сега сме неподготвени.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТелиНА ПЕНЕВА: Колеги, вижте в чата редакция за последното изречение, съобразено с това, което каза Денислав.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това което се опитам преди малко да предложа, преброителните центрове не са изцяло непознати за България.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз думата „изцяло“ искам да я махнем, защото аз не я чета изцяло непознати, а я чета като подкрепя изцяло.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Изцяло не подкрепям не можем да кажем. Да отпадне думата „изцяло“.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Може ли да заменим непознатите технологии за гласуване с форми на гласуване и отчитане на резултатите, които ще доведат до подобряване на изборния процес и правилно отчитане на резултатите и доверието в изборния процес.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Увеличаване вярата на българите в изборния процес.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Доверието.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да, доверието. Има го и по-рано за преброителните центрове че сме ги подкрепяли. Писали сме ги тези неща.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Може би е добре да маркираме, без да влизаме в детайли, да маркираме, че подкрепяме подобна инициатива и предложение.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В предишния абзац, който Цветелина Пенева даде, го има това, че подкрепяме.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това за мен е достатъчно на този етап.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Абсолютно съм съгласен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да сложим край на дискусиата и да преминем към гласуване.

Колеги, предлагам да гласуваме така редактирания текст. Това ще го изпратя по електронна поща за редакционни поправки.

Моля, който е за приемане на така редактираното становище, което ще бъде изпратено до народните представители, партиите в Парламента, Президента, Централната избирателна комисия и медиите, моля да гласува.

Надежда Гологанова е за, Ива Лазарова е за, Велко Милоев е за, Денислав Генчев е за и аз съм за.

Приема се.

Даниел Стоянов каза, че подкрепя този текст. Тодор Гунчев каза че ще го прочете и ще даде редакция.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Ако мога да дам едно предложение. Ако изпращаме на медиите този текст, да бъде редактиран дотолкова, защото това за медиите е много голям текст и не съм сигурен, дали ще го публикуват в този му вид. Да се направи някаква есенция, ако искате и аз ще се опитам да подготвя текста за медиите, който е на база на това становище. Да бъде не повече от 20 - 30 процента от цялото становище, за да е по-интересно за медиите и съответно по разбираемо за хората, които ще го четат.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Абсолютно е прав Денислав. Това сме го правили, когато становищата ни са били по-големи, както е настоящето, да има един лист от страница и половина, а пълния текст си върви в приложение, който иска да чете пълния текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Да разчитам Денислав да направи текста на медийното съобщение.

ДАНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Когато е окончателно готово и прието предполагам, че ще бъде и след редакцията на Тодор Гунчев.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз ще изпратя този текст, както го редактирахме преди малко на вниманието на всички членове на ОС, които присъстваха и на отсъстващите тази вечер.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Разпространение както предишния път. Четири адресата – Народно събрание с парламентарните групи, ЦИК, Президент и медиите.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Медиите отделно. За тях друго съобщение и малко по-късно. Това са основните адресати.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Дори на ЦИК чисто технически да се даде няколко часа предимство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Добре, ще им дам предимство. А на медиите колко толеранс да им дам.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Поне един ден, според мен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, да преминем към следващата точка от дневния ред.

Точка втора – Р а з н и.

Своевременно изпращам на вашето внимание, всичко което получавам на електронната поща. Виждам, че вие сте копирани в поканата, която сме получили от Института за социална интеграция за конференция. Затова не съм изпратила на всички, за да не я дублирам. Само за сведение, конференция ще има на 1 декември в зала „Микеланджело“. Всеки има текста на поканата. Ако някой иска да присъства като организация, като Обществен съвет, аз лично ще отида, за да уважа тяхното събитие.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Имам един въпрос от технически, организационен характер. Преди да започнем заседанието докато си говорихме, липсва ни на сайта един, два протокола, единият се оказа, че няма такъв протокол под № 129. Станала е техническа грешка и след протокол 128 следва протокол 130. И е редно да напишем някакъв документ от една страничка, на която с няколко изречения да е написано, че протокол 129 липсва, защото е техническа грешка. Не е имало заседание и няма такъв протокол. Между 22 март и 12 април не е имало заседание и след протокол 128 следва протокол 130. Говорихме, че е добре това да го възложим да го напише някой, който е с юридическа подготовка. Преди началото на заседанието Даниел Стоянов се съгласи. Така че предлагам това да го гласуваме. Да гласуваме доверие на Даниел Стоянов да състави такъв текст, което като някакъв документ да се качи на страницата на ЦИК на мястото на протокол 129.

ИВА ЛАЗАРОВА: Аз останах с впечатление, че той няма време да напише такъв текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз поемам ангажимент да говоря с Даниел. Ако той няма време и възможност да напише такъв текст, ще го съставя аз.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Искам да гласуваме принципно съгласие, за да може когато се направи този документ направо да се изпраща за качване на сайта.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Подлагам предложението на Надежда Гологанова на гласуване.

Който е за, моля да гласува.

Единодушно се приема.

На електронните си пощи всички сте уведомени, че съм изпратила на Централната изборителна комисия пакет документи, които да бъдат обявени на страницата на ЦИК.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Това означава ли, че веднага ще ги качат?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен ще ги проверят в рамките на един два, дни и ще се докладват в четвъртък и надявам се, че ще решат положително да се качат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нашето становище до Правна комисия беше изпратено на 9 ноември и беше качено вчера на страницата на Правна комисия с входящ номер от вчера. Качено е като сканиран документ и се вижда, че ние сме го депозирали в Народното събрание на 9 ноември.

Закривам заседанието.

/Закрито в 18.45 часа /

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Цветелина Пенева

Стенограф:

Силвия Михайлова